KADER ABDOLAH

WIE BEN JE,
WAT BEN JE
EN WAARVOOR BEN JE OP DEZE WERELD

ZARATHUSTRA SPREEKT

2024 Prometheus Amsterdam

© 2024 Kader Abdolah
Omslagontwerp Suzan Beijer
Foto auteur Marco Bakker
Zetwerk Mat-Zet bv, Huizen
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 5630 5

INLEIDING

Lezer!

Ik heb overal gezocht om alles zo correct mogelijk te vertellen, maar dat past eigenlijk niet bij een verhaal waarvan vrijwel niets op ware feiten gebaseerd is.

Vooral omdat in de loop van de geschiedenis mythes van de ene cultuur naar de andere zijn overgegaan, en zich vervolgens met mythes van die andere culturen hebben vermengd, wat daarna weer tot nieuwe mythes heeft geleid. Zo ontstond er uiteindelijk een complex geheel van namen en verhalen die volgens de ene bron totaal anders zijn dan volgens de andere bron.

Ik noem een voorbeeld: in de oude Perzische cultuur hebben we een paar goden die ons erg dierbaar zijn, maar binnen de Indiase cultuur zijn die Perzische goden getransformeerd tot enge, gevaarlijke goden.

Toch heb ik mijn uiterste best gedaan om alles op een rijtje te zetten.

Trots leg ik dit boek naast oudere boeken, die elk een eigen spectrum en een eigen wereld creëren.

Wat me uiteindelijk geholpen heeft, was mijn immigratie. Die heeft me een breder inzicht gegeven in Zarathustra, en hielp me hem beter – naar zijn echte waarde – te tonen.

Net als iedereen dacht ik eigenlijk dat Zarathustra een Perzische profeet was, dat hij er alleen voor de Perzen was en dat hij alleen voor de Perzen opkwam.

Maar dat is niet waar.

Zarathustra is de mens zelve: met wat hij ondernam, met wat hij poogde, was hij als de mens die vanuit de donkerte naar het licht wilde komen.

Dat is de lijn die ik in dit boek volg.

Nog iets anders: ik heb even overwogen om het levensverhaal van Zarathustra aan het begin van dit boek te vertellen, maar besloot om dat niet te doen. Ik moest eerst over iets anders schrijven, en zo is de vertelling op een natuurlijke manier ontstaan. Eigenlijk heeft het verhaal zichzelf geschreven.

Ik heb mijn best gedaan, altijd in de wetenschap dat u over mijn schouder meekeek naar de tekst.

Veel leesplezier!

Kader Abdolah

DELEN

De namen 13

1 Het leven in de steppe 17
2 Het levensverhaal van Zarathustra 87
3 Na de dood van Zarathustra 233
4 De gatha's van Zarathustra 247
5 De mythes in de Avesta 305

Woord van dank 363
Verantwoording 365

DE NAMEN

Lezer!

Dit boek gaat over u. Het gaat over verhalen die tot u behoren, maar die zich tot nu toe ver van u vandaan bevonden. Misschien zullen ze daarom in eerste instantie onbekend klinken.

Toch neem ik u direct mee naar die wereld, en dan het eerst naar de wereld van de steppebewoners. Ik laat u de belangrijkste aspecten van hun leven zien en ik vertel over hun ideeën en hun overpeinzingen inzake de hemel en de aarde en het bestaan.

Al die onderwerpen zullen als puzzelstukjes dienen die nodig zijn om het gehele tafereel van het gedachtegoed van de mens te kunnen doorgronden. En aan de hand daarvan wil ik een portret van Zarathustra maken, om hem aan u te laten zien.

En ook het volgende:

In dit boek komen veel namen voor, die u waarschijnlijk niet eerder gehoord hebt. Ze klinken onbekend, maar dat zal geen belemmering vormen voor het verloop van het verhaal.

Toch zet ik hieronder de belangrijkste namen op een rij. Het zijn namen die als oeroude muziek klinken.

* Ahura en Ahriman: de zonen van Zerwan, die uit zijn dromen tevoorschijn kwamen. Ahura is de goede zoon, die probeert een mooie wereld te creëren. Ahriman, de broer van Ahura, maakt uit jaloezie alles kapot wat Ahura creëert. Ahriman is de eerste versie van Satan, oftewel de duivel.

* Ahura Mazda: Zarathustra nam de goede Ahura als basis en verhief hem tot een grote god, Ahura Mazda: de almachtige.
* Arash: een boogschutter uit de tijd van de steppe die een einde aan de oorlogen wil maken.
* Avesta: het heilige boek van de volgelingen van Zarathustra, en tegelijkertijd een encyclopedie van de eerste mythes.
* Bahman: de bode van Ahura Mazda.
* Cyrus de Grote: de eerste koning die de leer van Zarathustra's geloof gebruikte om de wereld te veroveren.
* De steppebewoners: immigranten die de kracht van immigratie hebben laten zien in de oertijd.
* Darius de Grote: de koning die geïnspireerd door de leer van Zarathustra het eerste Perzische paleis bouwde, dat later door Alexander de Grote vernietigd werd. Dezelfde koning die in de naam van Ahura Mazda Europa binnenviel via Griekenland.
* Djamshid: de eerste koning op de aarde. Later werd hij zo arrogant dat hij zichzelf tot god van de werelden benoemde. Door die zonde werd hij onttroond.
* Doghdewa: de moeder van Zarathustra.
* Esfandiyar: een vergelijkbare figuur als de Griekse Achilles, maar dan van de Perzische mythes.
* Gatha's: liederen. Eigenlijk zijn gatha's een van de eerste vormen van psalmen die de mens bedacht heeft.
* Ghoshtasb: de koning die de missie van Zarathustra wereldkundig maakt.
* Hushang: de eerste koning die zijn volk leerde om van ijzer hamers, bijlen, sikkels, zwaarden, messen en ijzeren pannen te maken.
* Izadan: eigenlijk waren zij de eerste goden die de mensheid bedacht heeft. Later werden ze allemaal de raadgevers (aartsengelen) van Ahura Mazda.
* Katayoon: een Romeinse prinses, de vrouw van koning Ghoshtasb. En de moeder van Esfandiyar.
* Kaveh en Ferydoon: twee helden die Zahhak te gronde richten en een einde aan zijn tirannieke bewind maken.

* Kiomaars: de eerste mens die door Ahura Mazda is gecreëerd.
* Medyomah: de oudere neef van Zarathustra en zijn eerste volger. Hij is een getuige van het leven van Zarathustra.
* Patirētarasb: de grootvader van Zarathustra.
* Pourušasb: de vader van Zarathustra.
* Rostam: de held der helden in de Perzische mythes.
* Siavash: een mythische prins die door de geliefde van zijn vader de koning verleid werd naar haar slaapkamer, maar hij trok zich terug.
* Simorg: de mythische vogel die de geheimen kent.
* Zahhak: de meest gewelddadige koning in de geschiedenis van de mensheid. Hij was eigenlijk de personificatie van de donkere kant van de mens.
* Zarathustra: de eerste mens die de almachtige God creëerde.
* Zerwan: het eerste wezen dat uit het niets tevoorschijn kwam, een god uit het niets.

1

HET LEVEN IN DE STEPPE

HOOFDSTUKKEN

1 We gaan op reis 21
2 De steppe oftewel de steppen 23
3 De taal van de steppen 26
4 Zariadares en Odatis, het verhaal van een steppeliefde 30
5 De paarden 32
6 Pijl-en-boog 35
7 De heilige plant hum 39
8 De Koe 42
9 De aarde en de hemel 45
10 De goden 48
11 Anahita, een onvergetelijke godin 52
12 Even iets anders 56
13 Stapsgewijs verlaten ze de steppen 58
14 Een goddelijke uitvinding 60
15 Een nieuwe verklaring van het bestaan 62
16 De nieuwkomers en de lokale bewoners 65
17 Een vernieuwing in het godenstelsel 68
18 Zerwan 69
19 Ahura en Ahriman 72
20 Een nieuwe versie van de Koe 74
21 De mens 77
22 Djamshid, de eerste koning op aarde 80

1
WE GAAN OP REIS

Nu ik met dit boek begin, begin ik eigenlijk met een reis: een reis naar onbekende oorden, daarom weet ik niet wat ik op mijn pad zal vinden en waar ik terecht zal komen.

Lezer! Ik neem u mee, als getuige en als medereiziger.

Ik zeg dit niet zomaar. De waarheid is dat ik een boek over Zarathustra wilde schrijven, maar ik belandde op een plek die ik helemaal niet verwachtte. Ik dacht dat ik Zarathustra zocht, maar halverwege kwam ik erachter dat ik op zoek was naar u, naar onszelf.

En hoe langer ik Zarathustra zocht, hoe dichter ik bij onszelf kwam.

Daarom neem ik u mee op deze voor mezelf totaal onbekende reis.

Daarom ben ik zo benieuwd naar wat ik zal zien, wat ik zal beleven, wat ik zal krijgen, en wat ik zal geven.

Om een voorbeeld te noemen: ik was op zoek naar de mysterieuze, sprookjesachtige Perzische profeet Zarathustra, maar ik belandde in de cultuur van de Euraziatische steppen van tien-, twintigduizend jaar geleden. Eigenlijk belandde ik op de plek waar wij, Indo-Europeanen, ooit woonden. Deze steppen hebben het fenomeen Zarathustra voortgebracht; de oorsprong van zijn gedachtegoed en de bron van zijn geschriften bevinden zich in dat gebied.

De benaming 'Indo-Europeaan' is eigenlijk niet correct, het is een nieuwe term waarmee we onze voor-voor-voorouders die daar woonden mee aanduiden. Eigenlijk is het meer een aanduiding voor de taal van de mensen die op die steppen woonden.

Ik kwam dus bij die mensen terecht, en die mensen zijn onze voorvaderen. Ze woonden daar verdeeld over drie verschillende stammen, verspreid over die grote steppe of steppen. En hun taal verbond ze met elkaar. Naast hun taal was er nog iets, iets wat hen nog sterker met elkaar verbond, iets essentiëlers, en dat waren hun goden.

Maar we beginnen bij die stammen. Of eigenlijk eerst bij de steppe. Dán zullen we zien waar we terechtkomen.